

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*, s. 78.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g01-shoot-d1e17800/facsimile.pdf> (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Rigsdagmand for Kjøbenhavns 6te District havde jeg gjort Ordet, først hans Bemærkning angik det Formelle i Forslaget i det Følgende.

Hjorten-Udsigt: Jeg skal efter den betændte Formand's Beslutning tillade mig at oplæse de 6 første Paragraffer af Udsigten, som først vilde søde under Behandling. Forældelig maas jeg gaae den Bemærkning, at Comiteen i den første Tid, som den har haft til at udrubde dette Udsigt, som jo hurtig maatte fuldbrædt, ikke har været i stand til at udrubde Medlemmer; men jeg skal tillade mig at supplere denne Mangel ved, forsaavidt som det er nødvendigt, at tillæse de Grunde, som have bestemt Comiteen ved Forslagets Afkastelse. Det maatte dernæst, med Hensyn til hvad den ærede Rigsdagmand for Kjøbenhavns 6te District ogsaa har bemærket med Hensyn til de danske Bemærkninger, som ere optagne i Udsigten, være mig tilladt at tillæse, at jeg troer det rigtigst, at man først tager det hele Forslag under Behandling og dernæst, naar saaledes Udsigtens Beslemmelse først er antagne, afgjøre det reelle Spørgsmaal om fremmede Ord, hvoraf Følgen da vilde blive, at de Bemærkninger, som man vilter enig om at bemærke, senere blive at indbyde i de respective Paragraffer. Jeg skal derfor udsætte at tale herom, indtil jeg erfarer, om dette mit Forslag vilter antaget eller ei. (Ordføreren oplæste derefter de 6 første Paragraffer af Udsigten.) Med Hensyn til 1ste Paragraf skal jeg bemærke, at der er fæst en dobbelt Forandring i hvad der hidtil har været gjældende i Provindsforbudsloven. Det ene Punkt er nemlig det større Antal af Embedsmænd end forhen, idet ved Stænderforsamlingerne kun var en Provins, en Viceprovins og 2 Secretairer, medens der nu, i Doerensstemmelse med hvad der gjælder i de fleste andre Represantativ-Forsamlinger, er bestemt, at der skal vælges 2 Viceformænd og 4 Secretairer, hvilket uden Tvivl vil giøre sin Retfærdighedsbetragtning i det større Antal Medlemmer, hvoraf Rigsforsamlingen bestaar, og som navnlig for Secretairernes Vedkommende letteligen vil giøre deres Arbejde for besværligt, især med Hensyn til Afstemninger, hvor det er ønskeligt, at de hurtigen og let kunne overføre den hele Forsamling, hvorfor flere paa en gang maatte kunne optage Stemmene. Det andet Punkt er, at disse Embedsmænd istun skulde vælges for 4 Aar, men dog kunne gjenvalges. Dette er ogsaa i Doerensstemmelse med de Regler, som i flere andre Lande følges med Hensyn til saadanne Valg. Paa sine Steder er endog denne Functionstid meget kortere, f. Ex. i det næste Østerrig, hvor den kun varer 1 Aar; men man har her troet, i Doerensstemmelse med, hvad der paa de fleste andre Steder er Tilfældet, at første saadanne Tid til 4 Aar. Endnu maas jeg tillæse ved § 2, at Valget af de 2 Viceformænd og 4 Secretairer naturligvis foregaae under Gæst, saaledes at der under Gæst vælges paa de 2 Viceformænd og under Gæst paa de 4 Secretairer, saa at de, som ved denne Afstemning have faaet afsluttede Resultat, ere valgte.

Ordet: Forinden jeg gaar ind paa de specielle Bemærkninger, jeg kunde have at fremsætte ved Udsigten, maas jeg tillade mig at gjøre den almindelige, at Udsigten synes at gaae ud fra den Forudsætning, at denne Forsamling ogsaa skulde være berettiget til at tage ethvert Lovforslag eller ethvert privat Andragende under Behandling, medens det dog maas er ønskeligt, at den kun er kommen sammen for at raadslaae om den tilkomende Forsamlingslov med tilhørende Valglov. Denne Forudsætning er vel ikke tydelig udtalt i Udsigten, men synes dog at ligge deri. Jeg maas i denne Henseende gjøre opmærksom paa, at det er bleven udtalt i Stænderne, ligesom det ogsaa er almindelig erkendt, at den Valglov, hvorefter nærværende Forsamling er kommen sammen, ikke er tilfredsstillende eller passende for de tilkomende Forsamlinger, ligesom hvillst Høstet skulde udrubes sin Andet i den lovgivende Magt; det har ogsaa vist sig, at de fra Regjeringen udgaaende Valg have maattet supplere den store Mangel, som der var tilsted i de alene af Høstet udgaaende Valg, nemlig at der i dem var en utilfredsstillende Representation for mange, ikke ubetydelige Interesser og Synspunkter. I den Forsamlingslov, der nu skal antages, har man ogsaa paa en anden Maade søgt at afhjælpe de Mangler, som kunne fremkomme ved en Valglov, som hører sig paa en saa bred Grundvold, ved navnlig at fastsætte, at Rigsforsam-

lingen skal bestaae af 2 Klostinger, nemlig det saakaldte Raadsting og det saakaldte Folketing. Men for Dietistillet at vilde indlade mig paa at afgjøre, hvorefter det herud er udsat en Maade, hvorefter Ulemper kunde afhjælpede, er det dog vist, at der deri ligger en Erkjendelse af, at denne Forsamling ikke er indrettet saaledes, som den tilkomende lovgivende Forsamling skal være det. Maas synes altsaa at maatte antage, at denne Forsamling blot er udsat med Hensyn til Spørgsmaalet om den nye Forsamlingslov med tilhørende Valglov, og ikke med Hensyn til Andet. — Jeg vil dermed ikke have udtalt, at det jo nok kunde være ønskeligt, at der kunde være saadanne Maatere tillæst, at Forsamlingen, saavidt det var Regjeringens Ønske, ogsaa kunde komme til at indlade sig paa andre Anliggender, men den maatte da forsaavidt kun optræde som raadgivende. Jeg troer derfor foreløbigt at burde udtale, at Forsamlingen ikke ved dette Udsigt maas antages bunden til at erkende, at den i Almindelighed har en saadan Karakter, at den antages berettiget til at tage under Behandling ethvert Lovforslag eller ethvert privat Andragende, som fra Forsamlingens Medlemmer maatte indkomme.

Godt de foreløste Paragraffer angaaer, finder jeg det for det første med Hensyn til § 1 kun lidet hensigtsmæssigt, at det bestemmes, at saavel Secretairerne som Formændene kun skulde vælges paa en Maaned. Med Hensyn til hines større Antal kan et Omvalg let blive nødvendigt, og et saadant vilde medtage en ikke saa ganske ringe Tid. Det synes derfor ikke, at Secretairernes Forretninger ere af den Betslæbning, at det kunde være saa fordelagtigt for Forsamlingen, efter nogen Tids Forløb at overdrage deres Forretninger i andre Hænder, saaledes som med Hensyn til Formændene. Paa den anden Side taler Viljeligheden vistnok for, at de kunne forlange at blive afskjedt fra et hvedesjældt Arbejde efter en vis Tid Forløb; men i denne Henseende troer jeg ikke, at Udsigten kan hjælpe, da de jo kunne vælges paany, og ikke udsloaer sig for dette Omvalg uden Forsamlingens Samtykke; og saa er Følgen kun den, at der er anvendt ikke ubetydelig Tid paa disse Omvalg. Jeg maas derfor henstille til Comiteens Doerelse, om det skulde være nødvendigt ogsaa for Secretairernes Vedkommende at bestemme Omvalg efter Forløbet af 4 Aar. Det forekommer mig ogsaa, at naar Secretairernes Antal skal være 4, og disse afskjedt, Forretningerne da ikke kunne være mere hvedesjældt, end at de jo i en længere Tid kunde bestride dem; men skulde det ikke desjo mindre blive Tilfældet, at de maatte ønske sig fritagne for dem, da kunne jo Secretairerne ligesaa godt, uden at noget nyt Valg foregaaer, indkomme med deres Andragende derom til Forsamlingen, og naar dette blev beslægtet, vilde de jo blive fritagne for Eftersiden, og det paa en flere Maade, end om nyt Valg skulde ske, som jo efter Udsigten frubetles kunde falde paa dem.

I Kaldetning af § 2 skal jeg bemærke, at med Hensyn til Valget af en Formand — jeg mener naturligvis den tilkomende Formand — er det ikke ganske klart, hvem der skal lade dette Valg, om det skal lade af den fratrædende Formand eller af Viceformændene. Det første synes vistnok det naturlige, men imidlertid kan maaske hermed gjøres den Indvending, at dersom den fratrædende Formand ønskede at vælges paany, kunde man maaske lade det ubehøjeagtigt at afgjøre sin Stemmesædel paa en Anden, naar denne skal gjenanses af hin; men dette er vist ikke meget praktisk vigtigt, og jeg skal derfor herved indstille mig den ene eller den anden Beslemmelse af Forsamlingen; men det forekommer mig, at man kunde have en Beslemmelse for, hvorefter dette Valg skal lade. Med Hensyn til de øvrige Valg af Viceformænd og Secretairer havde jeg været i Tvivl, om disse Valg skulde foregaae under Gæst eller høert for sig. Efter Udsigten maatte jeg nærmest komme til det Resultat, at de skulde vælges høert for sig, altsaa at der skulde foregaae 2 forskjellige Valg paa de 2 Viceformænd og 4 Valg paa Secretairer; thi det hedder i Udsigten: „Mindet at heder de den forlangte Stemmeslæbning, saa indskrænket Stemmetegningen til de 2 Medlemmer, der havde de fleste Stemmer ved andet Valg“, og „efter samme Høertst forholdet ved Valget af Viceformænd og Secretairer“. Jeg har imidlertid Intet imod, at de vælges under Gæst, som jeg endog finder hensigtsmæssigt. Med Hensyn til den Beslemmelse,